

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 99. — ŠTEV. 99.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 28, 1934. — SOBOTA, 28. APRILA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

AMERIKA ČAKA NADALJNIH RAZVOJEV V AZIJI

ROOSEVELT IN HULL STA SE POSVETOVALA IN STA PRIŠLA DO ZELO VAŽNIH ZAKLJUČKOV

Državni departmet bo natančno preiskoval položaj na Daljnem istoku. — Ameriška vlada hoče biti v tesnem stiku z Londonom. — Ameriški poslanik pri japonskem zunanjem ministru. — Kerenski pravi, da bi sovjetska armada ne mogla braniti Sibirijske pred napadom.

WASHINGTON, D. C., 27. aprila. — Predsednik Roosevelt in državni tajnik Cordell Hull sta v Beli hiši razpravljala o japonski izjavi o politiki glede Kitajske ter sta sklenila, da bo washingtonska vlada čakala na nadaljni razvoj, medtem pa bo državni departmet natančno preiskoval položaj na Daljnem istoku.

Oba sta edina v tem, da se Združene države ne smejo prenatgati, da vlada ne bo poslala svojega protesta v Tokio in da se za sedaj še ne bo posvetovala z državami, ki so podpisale pogodbo devetih držav.

Državni departmet se hoče natančno prepričati o dejstvih japonske politike in o namenu japonske vlade. Roosevelt in Hull sta tudi pripravljena v tej zadevi skupno delovati z Anglijo, ako bi angleška vlada to želela. Ako bo kako posvetovanje med zastopniki raznih držav glede japonske politike, tedaj Združene države ne bodo same nastopile in tudi ne bodo pri kakem skupnem koraku biti voditeljica.

Da hoče ameriška vlada v tem oziru biti v ozkem stiku z Londonom, je razvidno iz tega, da je po konferenci med predsednikom in Hullo angleški poslanik Sir Ronald Lindsay imel pol ure konferenco z državnim podtajnikom Williamom Phillipsom.

Washingtonska vlada je svojemu poslaniku v Tokio Josephu C. Grew naročila, da dobi od japonske vlade uradno besedilo izjave o politiki na Kitajskem in je vsled tega poslanik obiskal zunanjega ministra Hiroto. Navzlic temu pa, da je 17. aprila uradnik zunanjega ministristva Eiji Amau časnikarskim poročevalcem objavil novo japonsko politiko v Aziji, je Hirota rekel ameriškem poslaniku, da Amauova izjava ni bila napisana za arhiv zunanjega ministristva, da pa navzlic temu prevzame odgovornost za Amauovo izjavo. Tudi japonski poslanik v Washingtonu Hiroshi Saito pravi, da od svoje vlade ni prejel glede izjave nikakega obvestila in da mu je besedilo znano samo iz časopisov; priznava pa, da je po njegovem mnenju to besedilo pravilno.

V svoji izjavi 20. aprila je zunanji minister Hirota povdaril tri točke japonske izjave: 1. Japonska se ne mara vmešavati v neodvisnost Kitajske, temveč hoče združeno in napredno Kitajsko; 2. Japonska ne mara kratiti pravic tujih držav na Kitajskem, ako se te države vdeležujejo samo v trgovskem smislu in 3. Japonska ne bo ovirala na Kitajskem politike odprtih vrat, da pa bo nasprotovala vsemu, kar bi kalilo mir v Aziji, za kar je Japonska prevzela odgovornost v sporazumu z drugimi azijskimi državami, posebno s Kitajsko.

PARIZ, Francija, 27. aprila. — Izgnani bivši ruski predsednik Aleksander Kerenski, čegar vlado so strmoglavili boljševiki leta 1917, je rekel, da sovjetska armada ne bi mogla braniti Sibirijske pred napadom.

"Predno bo mogla Rusija igrati svojo vlogo, mora biti v Rusiji vpeljana normalna vlada ruskega naroda," je rekel Kerenski. "Prihodnja 'zadnja vojna' bo izvojevana v Pacifiku, toda Rusija v njej ne bo igrala velike vloge."

Kerenski celo trdi, da bo Rusija v teku enega leta pod japonskim pritiskom privolila, da odpokliče svojo armado z meje ob Mančukuo. Tedaj bo Rusija tudi umaknila svojo zračno silo do Bajkalskega jezera.

Novi spori v avtomobilski industriji

NAMERAVAN NAPAD NA PANAM. KANAL

Bojna mornarica je naglo
plula skozi kanal. — Ba-
je so tuji zarotniki na
delu.

Colon, Panama, 26. aprila. — Ko je 111 ameriških bojnih ladij v 48 urah prevozilo skozi Panamski kanal, se je izvedelo, da se je mornarica pri tem držala vojnih varnostnih odredb, ker je bilo poveljstvo mnenja, da so nekateri agenti hoteli preprečiti ta manever.

Obkroži so od vojnega opazovalnega oddelka že pred meseci prejete svari, da obstoji zarota, ki ima namen preprečiti prehod brodovja skozi zatvorske kanale. Manjši oddelki bodo ostali na mestu za nedoločen čas.

Poleg močne straže ob kanalu je bila tudi vpeljana stroga cenzura poročil o prehodu mornarice.

Do sedaj so bile zatvorske brez straže in se jim je mogel vsakdo približati podnebu in ponoči.

Mornariški tajnik je izrazil svoje veliko zadovoljstvo nad naglim prehodom mornarice skozi kanal, istotako tudi vrhovni poveljnik mornarice admiral David F. Sellers.

Kot prva je plula skozi kanal ladja za aeroplane "Lexington". Ladja nezdruža pri prehodu je bila, da je bojna ladja "Saratoga" podala dva svetilnika pri Pedro Miguel zatvorski.

Tokom manevra je bil po kanalu trgovski promet ustavljen. Ker imajo vsled tega trgovski parniki veliko zamudo, je neka angleška parobrodna družba sporočila guvernerju Schleyu, da bo od ameriške vlade zahtevala odškodnino.

Takoj, ko je dospela zadnja ladja skozi kanal, je bila cenzura odpravljena. Pacifik je sedaj brez bojne mornarice. Vse bojne ladje, ki so dospole iz Californije, se nahajajo v Havani.

Trgovski parniki, ki so že od nedelje čakali na prehod, so takoj pričeli pluti proti vzhodu v kanal.

ZRAČNI PROMET Z EVROPO

Baltimore, Md., 26. aprila. — Izdelovalci aeroplanov in predsednik Glenn L. Martin Co. Glenn L. Martin pravi, da bodo v nekaj letih večji aeroplani, ki bodo nosili 50 potnikov, iz New Yorka v 20 urah prišli v Evropo.

V štirih ali petih letih, — pravi Martin, — bo mogoče odpotovati iz New Yorka ob 4 popoldne. Potniki bodo imeli večerjo na aeroplanu in zatem odpočitek v udobnih kabinah in bodo v Londonu ali Parizu okoli poldne naslednjega dne.

Martinova družba že sedaj gradi večje aeroplane, katerih krila bodo merila 180 čevljev. Te aeroplane bodo gonili štiri stroji s 7000 konjskimi silami.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V SIAMU

Bangkok, Siam, 27. aprila. — V Siamu počivajo vse železnice, ker je zastavila dva tisoč železničarjev. Vsi železničarji v Siamu so državni uslužbenici.

ZDRAVNIK ODSTAVLJEN radi DILLINGERJA

Zdravnik je obvezal Dillingerja rane. — Ni sporočil policiji. — Drug zdravnik je v zaporu.

St. Paul, Minn., 27. aprila. — Pri zasledovanju Dillingerja je prišlo na dan, da je bil John Dillinger dvakrat obstreljen in je iskal zdravniške pomoči v St. Paulu. Ker je ravnatelj mestnega zdravstvenega urada dr. N. G. Mortensen obvezal Dillingerja rano, je bil odstavljen s svojega mesta.

Medtem ga 5000 detektivov in civilistov išče Dillingerja, o katerem nepretrgano prihajajo poročila, da se je tu in tam pojavil.

Generalni pravdnik Homer S. Cummings je objavil, da je na njegovo prošnjo vojni departmet dovolil, da more justični departmet uporabljati vojaške aeroplane pri zasledovanju Dillingerja in njegovih tovarišev.

Dr. Mortensen je bil odstavljen, ko je priznal, da je sredi marca obvezal rane Dillingerja in Johnu Hamiltonu. Mortensen pa se ne spominja, ravno kateri dan je bil Dillinger pri njem, vsled česar tudi oblasti ne morejo dognati, ali je bil Dillinger obstreljen pri ropu Security National Bank v Sioux Fall, S. D., ali pri ropu neke banke v Mason City, Iowa.

Dr. Mortensen pravi, da sta bila oba ranjena v rano, da pa rane niso bile nevarne. Zdravnik je obema rane opral in obvezal ter jima je naročil, da se naslednjega dne zopet zgledita pri njem, toda nista več prišla. Dr. Mortensen tega ni naznanil policiji, dokler ni bil opozorjen na Dillingerjevo sliko v časopisu. Po slikah je dr. Mortensen spoznal oba, Dillingerja in Hamiltona.

Zvezni državni pravdnik George Sullivan je rekel, da bo dr. Mortensovo zadevo izročil veliki poroti.

31. marca je bil Dillinger ustreljen v nogo, ko je z Evelyno Frechette pobegnil iz hotela v St. Paulu pred detektivi. Tedaj je njegovo rano obvezal dr. Clayton E. May v Minneapolisu. Dr. May in njegova bolnišnična strežnica Mrs. Augusta Salt se nahajata v zaporu, ker ne moreta plačati \$50,000 varščine.

Oba zdravnika pravita, da jima Dillinger ni ničesar plačal za zdravniško pomoč. Kmalu po begu iz hotela je Dillinger vdril na policijsko stražnico v Wausau, Ind., kjer je odnesel strojno puško in dva varstvena opremljena. 22. aprila pa je zopet ušel detektivom iz hotela Little Bohemia Lodge blizu Mercer, Wis.

JAJCA GNILEJO NA ŠPANSKI MEJI

Perpignan, Francija, 27. aprila. — Na španski meji gnije 10 milijonov poljskih jajc, ker španska vlada noče zvišati kvote za poljska jajca.

Na mejo so prišla jajca v dveh vlakih po 25 železniških voz, ki je bila kvota že izčrpana. Jajca bodo pometali v morje.

MACHADA NE MOREJO NAJTI

Zvezne oblasti ga iščejo
v štirih vzhodnih državah. — Kuba je prosila
washingtonsko vlado za
njegovo izročitev.

Zvezne oblasti iščejo v štirih vzhodnih državah pobeglega kubanskega predsednika generala Gerardo Machado, proti kateremu je vlada v Washingtonu na prošnjo kubanske vlade izdala povelje za aretacijo. Policija ob meji in v pristaniščih je prejela povelje, da pazi nanj.

Ko je v torek prišel v Machadovo stanovanje v New Yorku zvezni maršal Mulligan s policijo. Machada ni bilo nikjer in njegova družina, njegov tajnik in prijatelji trdijo, da ne vedo ničesar o njegovem sedanjem bivališču in o njegovih namerah. Reklji so samo, da se Machado po njihovem mnenju nahaja nekeje v državi New York.

Po brezuspešnem iskanju je newyorška policija izdala za Machadom tirnico. Policija je tudi naprosila policijo držav New Jersey, Pennsylvania, Massachusetts in Connecticut, da skuša Machado izslediti in ga prijeti.

V naročju newyorške policije se med drugim glasi:

— Zvezni maršal Raymond Mulligan ima v svojih rokah od zveznega komisarja Garretta W. Cotterja podpisano povelje za aretacijo bivšega kubanskega predsednika Gerardo Machado y Morales. Kubanski generalni konzul Pablo Suarez dolži Machado preneverbe in umora. V slučaju Machadove aretacije naj bo zvezni maršal obveščen v poštenem poslopu v New Yorku.

Kolikor je znano, je dosedaj policija za Machadom našla samo še eno sled. Policija je izvedela, da je v torek ob 11 dopoldne šel Machado iz svojega stanovanja in je najel taksi. Voznik taksiar William Ritter se je, ko je iz časopisov izvedel, da oblasti iščejo Machado, zglasil na policiji in povedal, da je omejenega dne Machado, katerega pozna, peljal z dvema drugima moškima na vogal West End Avenue in 96. ulice.

ZALITI HITLERJA JE NEVARNO

Bad Salzen, Nemčija, 22. apr. — Dames so tukaj aretirali nekega zdravnika Engelanda po imenu. Aretnum je bil, ker se je nespodobno izrazil o Hitlerju. Za kazensko mu okoli vratu privekali plakati in ga vodili po ulicah. Na plakatu je bil napis: "Jaz sem lopov. Jaz sem razžalil Hitlerja".

INDIJCI PROTI GANDHIJU

Buxar, Indija, 27. aprila. — Mahatma Gandhi je komaj ušel resnim poškodbam, ko je velika množica s kamenjem in palicami napadla na njegov avtomobil. Gandhi, katerega so še pred kratkim častili kot pol-boga, ni bil ranjen, pač pa trije njegovi spremljevalci.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

ŠTEVILO NEZAPOSLENIH SE JE ZMANJŠALO ZA 5 MILIJONOV

National Industrial Conference Board je izdal poročilo, iz katerega je razvidno, da je bilo meseca marca v deželi še vedno nad osem milijonov nezaposlenih. Izza meseca marca lanskega leta se je znižalo število nezaposlenih za pet milijonov stoosemdeset tisoč, torej za devetintrideset odstotkov. Meseca marca lanskega leta je dosegla nezaposlenost svoj višek.

Washington, D. C., 27. aprila. — Dasi je razsodiščni odbor, čigar naloga je uravnati spore v avtomobilski industriji, že več tednov na delu, število stavk ni ponehalo, ampak baš nasprotno — celo povečalo se je.

V ponedeljek bo zastavkalo pri Fisher Body Company v Flint, Mich., štiri tisoč delavcev, če vodstvo ne bo ugodilo delavskim zahtevam.

Tovarne Enterprise Aluminum Company v Massillon, Ohio, počivajo.

Stavkocaki pri Barr Rubber Products Company v Sandusky, Ohio, so prosili gubernerja za zaščito.

V premgovnih poljih v državi Alabama je zavladal popolen mir. Mesto Pittsburgh je takorekoč brez časopisov. Zastavkali so namreč razpošiljalci pri "Sun-Telegraph", "The Press" in "Morning Post-Gazette". Senator Wagner bo skušal doseči uravnajo.

Nekaj gazolinskih postaj v Clevelandu je zopet odprtih, proti pa nova nevarnost, namreč, da bodo zastavkali vozniki taksijev.

PRIPRAVE ZA NOVO REVOLUCIJO

Havana, Kuba, 27. aprila. — Na neki pristavi v predmestju Marianu so oblasti odkrile veliko skritega orožja. Deset moških je bilo aretiranih, ki so obdolženi, da so snovali zaroto proti vladi.

DR. VORONOV SE JE POROČIL

Bukarešta, Rumunska, 27. aprila. — Znaní pariski specialista dr. Voronov se je poročil tukaj z neko dvajset let staro deklico. Voronov, ki z vseprijetno opicijih žlez ponuja stare moške, je star štiriinšestdeset let. Njegova mlada žena je nekakinja madame Lupescu, ljubice rumunskega kralja.

USODA TROCKEGA

Pariz, Francija, 27. aprila. — Turčija ni nič kaj pripravljena sprejeti Trockega v svoje varstvo, toda francoska vlada se bo poslužila vseh diplomatskih sredstev, da ji vsili nadležnega tujca, ki ga nekateri imenujejo "očeta četrte internacionale".

Trockemu, ki se še vedno nahaja v Franciji, noče dati nobena dežela vizeja. Njegovo sedanje bivališče je znano samo policiji. In tako se utegne zgoditi, da bo Trocki še precej časa "gost" Francije.

BOLNIČARKA PODEDOVALA ČETRT MILJONA DOLARJEV

Templecombe, Anglija, 26. apr. — Bolničarka Ana Moore je štiri leta požrtvovalno stregla postarni Eli Dymock, ki si je pri neki ne- sreči zlomila hrbtenico. Hvaležna bolnica ji je v svoji oporoki zapustila \$225,000.

PO AVSTRIJI SE ŠIRIJO NEMIRI

Fašistovska ustava bo 1. maja objavljena. — Najbrže bo razglašeno obredno stanje.

Dunaj, Avstrija, 27. aprila. — Vsled nemirov in nasilstev na več krajih Avstrije bo najbrže vlada razglasila 1. maja obredno stanje, ko bo objavljena nova fašistovska ustava.

Zaradi nemirov v Gmündenu in vsled bombardiranja nekega mostu blizu Linza so oblasti podvojile svojo čuženost. Posebno znanstveni so bili nemiri v ponedeljek tekom zborovanja dunajskega podžupana Winterja, vsled česar pričakujejo oblasti še večje nemire v torku.

Politični položaj je postal še posebno napet, ker namerava kmetiška stranka preprečiti vladno namero, da bi parlament odobril ustavo še pred 1. majem.

Trije člani fašistovskega heimevra so bili ranjeni v Ranshofenu na Gorenjem Avstrijskem, ko je nek neznanec vrzel med nje ročno granato. Zaradi hišnih priključkov za nazijsko propagando so sedaj še naznani ljudje metali v gubernorjevo vilo kamenje ter razbili več šip.

Po bombardiranju mostu v torku zvečer pri Linzu išče policija pet strojnih in 600 navadnih pušk, ki so bile sporenejenimi listinami odložene iz vladnega arzenala v Linzu.

V Gmündenu so v torku zvečer demonstranti obkolili stanovanje župana v Gmündenu in kričali: "Živel Hitler!" S kamenjem so tudi razbili vse šipe. Policija je tudi razgrnila veliko množico, ki je napadla hišo ravnatelja neke cementne tovarne.

Dunaj, Avstrija, 27. aprila. — Vlada je naznanila, da bo nova avstrijska ustava, ki bo izpremenila avstrijsko republiko v fašistovsko državo po italijanskem vzorcu objavljena 1. maja. Po edni deželi bo vlada priredila velike slovesnosti, da pokaže narodu velik pomen nove vlade v prejšnji monarhiji in povojni republiki.

V torku bodo po radiju objavili prebivalstvu novico o novem redu. Ob istem času bo tudi ustava objavljena v uradnem listu. Pri narodnem slavlju v torku bo močni heimevher pod vodstvom kneza Rudolferja Starhemberga igral važno vlogo.

Narod z veliko napetostjo čaka na 1. maj, ko bo razglašena nova ustava in se boji velikih nemirov.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

M. JOYCE

V TRETJE GRE RADO

Ulice Kenta so se kopale v sončnem blešku. Ob vrtnih ograjah so se upregibale veje kve ob preobilici cvetov. Zdelo se je, da je ves kraj omamila in umirila poletna zasplost. Samo kukavičje kukanje je prihajalo od nekod in kahlilo tišino, a podkovani mladečevlji so dvigale cele oblake prahu in z njim nasičevni zrak.

Prisel je v vas pred Gravesendom. Skozi vas je tekla samo ena ulica, a še ta je bila kakor izumrla. Ob poti je na žarkem soncu spala macka. Opazil je slasličarno in v želji po medici je pritisnil na kljuko, toda vrata so bila zaklenjena.

Ko je prišel na konec vasi, se je enkrat ozrl. Med vrati zadnje hiše je stalo dekle v pestri volneni obleki, a plavi lasje so se ji lesketali v soncu kakor zlato. Zamahnila mu je z roko v pozdrav in on ji je odvrnil ter za trenutek postal, dokler se mu slika ni za vedno vtisnila v dušo. Tedaj je obrnil hrbet Gravesendu in zakoračil odločno proti morju.

Deset let truda in veselja, ki spremlja mornarsko življenje, je napravilo iz mladeniča krepkega moža. Dečih lie in svetlih oči. Pet let je prebival na avstralski obali. In tam bi bil nemara tudi ostal, ko ne bi bil doživel nekaj nenavadnega. Ko se je nekoč izkrcal na nekem otoku blizu Queenslanda in se prečil skozi obalno grmovje, se je nenadoma znašel na jasi. Sredi jase je bil nad drevesnim stromom kosatil bujen grm kve, okrašen s težkimi cvetovi. Sladki, omamni vonj ga je spomnil na Kent in mu pričaral pred oči sladko podobo dekleta v pestri obleki. In zazdela se mu je najlepša na svetu. Zdal se mu je iznenada posvetilo v glavi, kakaj je bil vse doslej vzel vsej dobi, ki je jedil in pijači nečistoč. Prvo ladjo, ki je odplula na Angleško, je odpotoval v rodni kraj.

Bil je po vsej priliki še mlajši od Gravesenda in že je legal prvi korak, ko so se mu oči privadile na omrak in je spoznal ženo, ki je stregla. Bila je ona. Deset let vakega življenja jo je okrepilo in lomala izbrisalo prejšnjo nežnost. Vendar je to prav gotovo, bila ona. "Ali se spominjaš?" ji je dejal mornar. "Nekega popoldneva pred desetimi leti ko si stala na pragu in roko zamahnila mladeniču, ki je el skozi vas?"

"Ne morem reči, da bi kaj vedela o tem," odvrne ona.

"Prepričan sem, da si to bila ti," pravi mornar. "In zdaj sem prišel iz Avstralije, da te poročim. Komu ali ti je prav?"

"Zamudil si, mornar... kaj si, akor vidim mornar?"

Pritrdil je z glavo.

"Zamudil si za celih pet let, Jimmy, kje si..." Ko je zaklicala

glasneje, je pričel iz sosednje sobe otroček.

"Moj," de žena kratko.

"To pivo je dobro," pravi mornar. "v Avstraliji ni takega. Škoda, ker mislim, da pojdem spet tja. Do svidenja!"

"Do svidenja, mornar!"

Petnajst in deset je petindvajset in še petnajst je štirideset, in človek s štiridesetimi leti je dovolj pameten. Dovolj star, a še zmerom ne toliko, da ne bi mislil sanjariti. Na obali Queenslanda je mornar zaslužil dovolj, da bi si mogel na Angleškem kupiti gostilno. Doma so mu bili pomrli vsi znanci in prijatelji. Misli pa je na ženo, ki je bil pred petnajstim leti videl v Kentu, in ker je bilo to edino bitje, katero je poznal, je morala njegova gostilna biti v Kentu. In tako je hladnega zimskega večera prihajal od Gravesenda, dokler ga niso veselo poždravile luči znane gostilne. Pospešil je korak, stopil do vrat in jih odprl. V gostilni je bil hrup, štirje popolnoma pijani možiki so se prepirali med seboj in ko jih je žena iz točilnice opomnila, da naj prede, so ji odgovorili z dvomnim besedami. Pol minute kasneje jih je mornar že zmetal na cesto. Za-

ŠTIRI PISMA OBDOJENIH NA SMRT

Dne 17. julija 1932 so narodni socialisti priredili hrupne demonstracije v Altoni, Nemčiji, in sicer prav v oddelku mesta, kjer so bili komunisti v premoči, to je na meji Hamburga. Takrat še ni vladal Hitler, v Prusiji so poveljevali še socialisti pod Severingom. Vsi so računali, da mora priti nujno do spopada v trenutku, ko so narodni socialisti zavili v ta okraj. V resnici je bilo osem mrtvih. Tri dni nato je Papenova vlada odstranila prusko socialistično vlado Braun-Severing, češ, da ne jamči več za mir.

Pod Hitlerjevo vlado se je v Altoni zaključil proces z obdobjem na smrt štirih komunistov. Ti so umrli pod giljotino na dvorišču ječe v Altoni. Ministr. predsednik Goering je zavrnil prošnjo za pomilostitev. "Prager Tagblatt" pravi: "Zdal se je, da je bil to eden od tistih, ki so jih ti pisali iz ječe na večer pred usmrtitvijo. Ta pisma so silno značilna in odkrivajo razpoloženje človeka, ki umre radi svoje političnega prepričanja."

Čevjar Karel Wolff pravi v svojem pismu na prijatelja, da nikdar ni mislil, da bo tako daleč prišlo; prepričan je bil, da bo tega sploh ne more priti. 19-letni Bruno Tesch je še pisal svoji zaročeni, ki Katie in ji zatrjeval, da je bila njegova ljubezen do nje res prava in edina.

Pretrajljivo je pismo Walterja Moellerja njegovim staršem:

Ljubi starši! Zdrav sem in čisto upam tudi od vas, ljubi starši. Ko bosta, ti, ljuba mati in ljubi oče, prejela to pismo, mene že davno več ne bo med živimi. Sodba je že pravomočna. Ne skrbite zame. Enkrat moramo vsi umreti. Moje reči izročite Karlu in Viljemu. Mnogo mi pa ne treba pisati. Ne brigajte se posebno zame. Da, kdo bi si bil mislil, da bom jaz tako končal. Jutri zjutraj ob 5.30 me ne bo več med živimi. Drugega več ne vem. Čemu naj bi vam več pisal, ljubi starši. Staro pesem, ali jo poznate: "Morgenrot, Morgenrot, morgen bin ich laengst schon tot". Zdal hočem zaključiti v upanju, da ostanete vi ljubi starši zdravi in čili, pozdravlja vas vaš sin Walter.

Pismo je še dodana tale pripomba kot P. S.: Ljubi starši! Tudi vse dobro kar ste storili zame... Pozdravite še enkrat v mojem imenu vse, Olga, Mino, Elso, Karla, Vilka, Roberta in Ericha ter njihove majhne otroke. Zdal hočem zaključiti, upam, da pojde vse hitro in brez bolečin. Kdo ve, kako to bo. Zdal nič več ne vem. Želim vam vsem najboljšo, tudi sestram, bratom. Pozdravlja vas, vaš sin Walter. — Pastor je bil pri meni. Pride še jutri zjutraj, da mi podeli zadnjo tolažbo. Bil je zelo ljubezniv. On je meni velika tolažba. Še

NAPORNO DELO

Orajo vršiti delavci pri nasipu Cove Creek v državi Tennessee. Slika nam kaže dva delavca, zaposlena pri železni konstrukciji, čisto čevljev nad Clinch reko.

Želodčno zdravilo, ki hitro učinkuje

Akron, O. — Dve leti sem trpela na želodčnem neredu, zapeki, plinu, glavobolu in slabemu teku do jedl. Ko sem kupila

TRINERJEVO GRENKO VINO

v resnici nisem pričakovala, da me bo tako hitro rešilo teh nerednosti. Miss A. S. Tak uspeh je znan vsem odjemalcem Trinerjevega grenkega vina. Ako mislite, da vas zdravje zapuša, tedaj vam ga bo Trinerjevo grenko vino zopet povrnilo. Je priporočano od večjih zdravnikov. Dobil se v vseh lekarnah. Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

enkrat vam želim vse dobro, sicer nič posebnega. Kmalu mi dajo zadnjo hrano. Torej vse dobro na zemlji. Kmalu bo začelo, molite tudi za svojega sina! Najlepše pozdrave in poljube. Vaš sin Walter."

V javnost je zdaj prišla tudi nova podrobnost, ki se je pripetila med usmrtitvijo. Karel Wolff je tik pred usmrtitvijo na vprašanje, ali ima še kako željo, prosil, naj bi ga še enkrat odvezali. Ugodili so mu. V tistem trenutku je udaril z vso silo bližnjega Hitlerjevega četnika in nato sam postavil glavo pod sekuro. — Ko je Tescheva mati izvedela, da je bil sin usmrčen, je znorala. Odpeljali so jo v norišnico Neustadt pri Holsteinu. Četrti obsojenec je bil mornar Gustav Luettgens, ki je staršem pisal, da bi rajše umrl na barikadah, kakor da mora na ta način čakati na smrt pod giljotino. Karel Wolff je v svojem pismu še enkrat zatrjeval, da je nedolžen.

TUBINJSKI UMOR

V začetku marca je mirno Tubinjsko dolino zelo razburil umor v vasi Baicu, kjer so našli na gozdni poti ustreljenega 29-letnega Filipa Gerbea, posestnikovega sina iz Pšajnovice pri Zlatem polju. Orožniki iz Šmartna so vneto zasledovali zločinca, ki je ponoči iz zasebe ubil Gerbea. Pred kratkim so aretirali mekega Gerbevega tovariša, ki sicer zanika vsako krivdo, vendar pa so domneve in razne okoliščine tako prepričevalne, da so ga prepeljali v ljubljanske zapore ter uvelj proti njemu preiskavo.

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo

ENGLISH SLOVENE READER STANE SAMO \$2

Naročite ga pri — KNJIGARNI 'GLAS NARODA' NEW YORK CITY 216 WEST 18th STREET

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi s velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, peravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

DVE SIROTI Spisal A. D. ENNERY

136

Zopet in zopet je čital pisemce in ves srečen je ponavljal:

— Rešiva te, dušica!

Potem je pa pomislil, kaj bo z zvestim Picardom, če grof de Linieres zve, da mu je prekrizal vse račme.

Videl se je že svobodnega, kako hiti Henriki na pomoč.

Ne da bi vprašal, kako se bo Picardu posrečilo rešiti ga iz ječe in da-li ne bo naletel v zadnjem hipu na nepremagljive ovire, je začel kar poskakovati od veselja. Potem je pa postal nestrpen.

— V nedeljo! — je pomislil.

— Zakaj ne takoj?

Misel na Henriko ga je k sreči pomirila. V duhu je videl Henriko, pomirjeno po Picardovem posetu, potrpečljivo čakajočo, da pridejo rešiti jo iz strašne ječe.

In dočim je vitez tako sanjal o bodočnosti in sreči, je prenašala Henrika Gerardova v Salpetrieri najstrašnejše muke, kar jih je mogla poslati kruta usoda na glavo nesrečnega dekleta.

VIII.

Čim je dobil policijski komisar Marest od predstojnice potrjen seznam v izgnanstvo določenih jetnic so vse prisotne, redovnice in jetnice, obkolile Henriko, ki so jo bile položile na klop.

Siroti se je bila onesvestila; toda redovnice so ji brž priskočile na pomoč in tako je kmalu odprla oči.

Ozrla se je po prisotnih ter zagledala v prvi vrsti zdravnika in Marjano. Marjano je bila Henrikina usoda tako pretresla, da ni mogla spraviti iz sebe niti besedice.

Zdravnik je držal Henriko za roko, da bi se prepričal, kako ji utriplje sree.

— Nič hudega ne bo, — je dejal, — to so bili navadni krči, ki so že ponehali.

Henrika je res že premikala ustnice, kakor bi hotela govoriti. Marjana je stopila k nji, rekoč:

— Kako se počutite, gospodična?

Henrika je krčevito stisnila njeno roko in spominjajoč se mučnega trenutka, ko se je bila onesvestila, je zašepetala:

— Ah, zdaj pa že razumem, da more človek hrepeneti po smrti.

— Ne govorite tako, — je dejala Marjana. — Spomnite se, kaj ste mi pravkar govorili.

Tudi zdravnik je posegel vmes. Z očetovskim glasom je dejal Henriki:

— Če imate rodbino, mislite na njo!

Henriki so se počasi vrnile moči tako, da se je lahko vzravala.

— O, saj se ne bojim izgnanstva zavoljo sebe, saj ne obupujem nad svoje nesrečo, — je dejala.

Marjana je mislila, da je njena dolžnost pojasniti zdravniku te besede.

— Inna sestro, ki ji je bila edina opora, — je pripomnila.

— Ah, ubogo dete, — je zašepetal zdravnik.

— Da, slepo sestro ima.

Henrika je zadržala in njena roka se je tlesla v zdravnikov.

Tisti hip se je spomnila groznih prizorov pred policijskim ravnateljem, ki je odredil, naj jo odvedejo v Salpetriero. Vzravala se je in vzkliknila obrnjena k zdravniku!

— Našla sem jo zopet, gospod! Našla sem svojo ljubljeno sestro... v tistem hipu so me pa aretirali... Da, slišala sem njen glas, spoznala sem jo... Videla sem jo, gospod, videla sem jo!

Henrika se je prišla za glavo, kakor bi hotela svojim očem zastreti grozno sliko. Težko sopeč je nadaljevala:

— Beračila je... oblečena v cunjce! Njeni krasni kostanjevi lasje so ji zakrivali vrat. Stopala je vsa izmučena za kruto ženo, ki jo nedvomno muči in izkorišča... Pa so me zadržali, da nisem mogla hiteti za njo... Zdal pa ne vem več, kje je... Znova sem jo izgubila!... In to pot za vedno!... Za vedno!

Solze, ki so jo dušile, so ji pritekale iz oči. Marjana je bila že odšla, ker jo je klicala redovnica.

Zdravnik je poskusil potolažiti Henriko.

— Počakajte... drago dete, — je dejal.

— počakajte vendar... mislim, da... sem srečal tisto... ki je vam tako hudo za njo.

— Vi, gospod?

— Da, da, — je nadaljeval zdravnik, kot da se je naenkrat spomnil. — Krasne kostanjeve lase in modre oči, kaj ne?

— Da, da... to je ona! — je vzkliknila Henrika. — In starka, ki jo spremlja, jo je klicala...

— Počakajte, spominjam se... Klicala jo je Luiza!

— Ah, ona je!... To je ona! — je vzkliknila Henrika vsa iz sebe... Srečali ste mojo sestro... Ah... tudi vi ste jo videli!

— Poznam celo starko, ki jo je vodila, — je pripomnil zdravnik.

— Poznate jo?

— Bila je dvajsetkrat v moji bolnici... To je Frochardka.

Tisti hip se je vrnila Marjana. Slišala je Frochardkino ime. Dvignila je glavo kot bi jo zbodel z iglo.

— O Frochardki govorite, — je dejala, — tudi jaz jo poznam.

Potem se je pa premagala in obrnila k Henriki, rekoč:

— To je njegova mati... Jakobova!... In vi, vi ste mi takrat rekli, da mi dolžnost velja, kesati se in da zato moram živeti... In takrat sta bili s sestro še skupaj... A jaz sem govorila zdaj le o sebi, ne da bi pomislila na vaše gorje. V zbežanosti in grozi.

— Vraga!... Sree mi krvavi. Toda kaj naj storim?

— Pomajte mi.

— Jaz?

— Da, gospod doktor.

— Kako pa?

Med tem kratkim pogovorom nekaj korakov od onemogle Henrike so se odigravali v jetnišnici sami mučni prizori.

Slišali smo že, da je šel Marest vpisat v jetniško knjigo odhod jetnic, ki naj bi jih odpeljal v drugo jetnišnico, kjer bi ostale do odгона v pristanišče.

Ko se je pojavil na pragu delavnice, je nastala med jetnicami zlovesča tišina. Vsem je postalo tesno pri sreu, ko so zagledale Maresta s seznamom v rokah.

Nobena ni mogla vedeti, ali ni tudi njene imena v seznamu. In vse so v strahu pričakovale, kdaj začne Marest čitati imena.

Marest je pa še vedno molčal, listal je po jetniški knjigi in se podpisoval pri imenih, vpisanih v seznamu.

Vedno, kadar je pero zaškrpalo po papirju, so se vse jetnice vprašujoče ozrle na Maresta. Toda njegov obraz ni hotel ničesar izdati.

Ta čas je prišla za policijskim komisarjem sestra Genovefa, ki ni mogla več mirno gledati, kako Henrika trpi.

In ker so se vse roke iztegovale proti nji in jo oči vseh jetnic prosile pomoči, je dobna žena zamahnila z roko, da bi pomirila te nesrečnice.

Potem je stopila k vsaki, ki je bilo njeno ime v seznamu, vsaki je položila roko na glavo in jo blagoslovila.

Jetnice so dobro vedele, kaj to pomeni, in pripravljale so se na odhod.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

